

Propozycje zadań sprawdzających wiedzę z wykorzystaniem materiałów zawartych w tece edukacyjnej „Polskie podziemie niepodległościowe 1944–1963”

Zadanie 1

Korzystając z zamieszczonych materiałów źródłowych i opracowań wyjaśnij znaczenie pojawiających się tam skrótów.

Skrót	Wyjaśnienie
NZW	
KBW	
UB	
WiN	

Zadanie 2

Podaj imię i nazwisko osoby związanej z podziemiem niepodległościowym, która w opublikowanych dokumentach występuje pod zamieszczonym niżej pseudonimem.

Niewinny

Lilka

Kazik

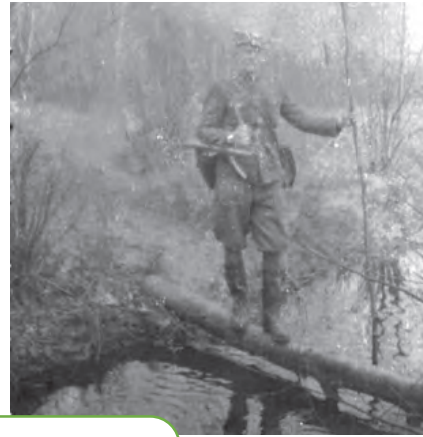

Ostrożny

Zadanie 3

Po przejrzaniu ikonografii związanej z Edwardem Taraszkiewiczem „Żelaznym” ustal i wpisz w oznaczone miejsce rok, w którym zrobiono poniższe fotografie.

Zadanie 4

Spośród poniższych fragmentów tekstu (M. Solecki, *Komunistyczna propaganda...*) podkreśl te zdania, które są opiniami.

Kinematografia reżimu unikała popularyzowania personaliów przeciwników „ludowej władzy”.

Idee reprezentowane przez niepodległościową partyzantkę najzacieklej i najkonsekwentniej zwalczali trzej reżyserzy: Kazimierz Kutz, Zbigniew Kuźmiński i Jan Rybkowski.

Antyeneszetowski plakat Zakrzewskiego nie zdobył takiej popularności jak inne propagandówki graficzne szkalujące żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych.

Zakrzewski sugerował, że olbrzym z łatwością rozdepcze karła, który z racji swojej szpetoty na nic lepszego nie zasługiwał.

Według Ważyka leśni po wojnie mordują wojskowych, palą budynki użyteczności publicznej, destabilizują nową rzeczywistość, dorzynają rodaków Jezusa uratowanych z Zagłady.

Zadanie 7

Zapoznaj się z poniższym tekstem źródłowym i wykonaj zawarte pod nim polecenia.

Fragment listu Edwarda Taraszkiewicza „Żelaznego” z początku 1951 r.

(...) Kochana siostró i rodzice, Wy na pewno w części nie macie pojęcia o gorzkim, twardym i ciężkim życiu ludzi podziemia w obecnym czasie. Gdy nieraz myślę wracam do [fragment nieczytelny], gdy przypomnę [sobie] tylu kolegów i naszych najlepszych ludzi, którzy nam pomagali i których kości popróchniały, mimowolnie mnie dławi, a dla przykładu przytoczę niektóre fakty i szczegóły. W roku 1946 grupa nasza liczyła 48 ludzi, dziś z nich zostałem tylko sam jeden, wszyscy niemal złożyli swe młode życie na szali Ojczyzny. Wszystkie grupy, które operowały w tym czasie na terenie Lubelszczyzny spotkał taki sam los i koniec. Ci, co zostali, to tylko jednostki, które tylko cudem Bożym żyją i dalej niosą sztandary swoich rozbitych oddziałów. Fala terroru ze strony czerwonego reżimu tak [przez] ostatnie lata wzrosła, że nic dziwnego, że ludność tak jest przestraszona, że dziś, gdyby komuś zaproponować za udzielenie pomocy dla nas górę złota, to nawet sekundy nie będzie się namyślał i powie, że nie, bo życie jest dla niego droższe. Gdy za najmniejszą pomoc lub współpracę z podziemiem zaczęli rozstrzeliwać ludność i w bestialski sposób męczyć, gdy za najmniejszy cień podejrzenia [...] burzyli całe domy, gospodarstwa, tak, jak gdyby trzęsienie ziemi. Czy można się dziwić, gdy do kogoś wstąpiliśmy, że ten człowiek drżał, bo na każdym kroku szpiclów jak psów się kręci. Wystarczy, aby coś wyczuli lub zauważyli choć jednego partyzanta, to proszę nie myśleć, że przyjedzie 2 albo 10 samochodów UB lub wojska, ale od razu cała dywizja się zwali, i co wtedy?

(...) Możecie być tego pewni, że bielmo z oczu ciemnych ludzi spadnie, gdy do Was przyjadę, i zrozumie ten ciemny ludek, kto był ten „bandyta”. [...] Gdy będziemy żyli, będę się starał o to, abyś naprawdę zrozumiała, że [...] wątpliwości i zarzuty względem mnie były mylne. Ludzi[e], którzy w takich piekielnych warunkach, jakie są na tych terenach, gdzie my jesteśmy, może ostatkiem się dzielą, rozumiejąc słuszność naszych dążeń. Poświęcając życie, całe swoje mienie i rodzin, by tego nie powiedzieli i wymówili tak jak Ty, siostró. Niejeden z tych ludzi przeszedł gehennę obozów sowieckich, lochów więziennych, czy okropnych katusz za współpracę z podziemiem. Niejedni rodzice, do których dzisiaj zachodzimy, potracili po 2 lub 3 synów w oddziałach partyzanckich, nie załamali się, do tej pory nie odmawiają nam swojej pomocy, [mimo że] pilnowani są przez sfory szpiclów i określani jako rodziny reakcyjne i bandyckie. Czy tacy ludzie są świadomi, co ich za to czeka? Jak określić takich ludzi? [...]

Źródło: AIPN Lu, 08/213, t. 22, Sprawa obiektowa kryptonim „Zdrajcy”, „Dzikusy”. Banda „Jastrzębia” i „Żelaznego” wywodząca się z organizacji WiN, Odpis listu Edwarda Taraszkiewicza „Żelaznego” do rodziny, b.m., b.d. [styczeń 1951 r.], k. 94–95.

1. Wymień trzy różne motywy podejmowania walki przez podziemie niepodległościowe.

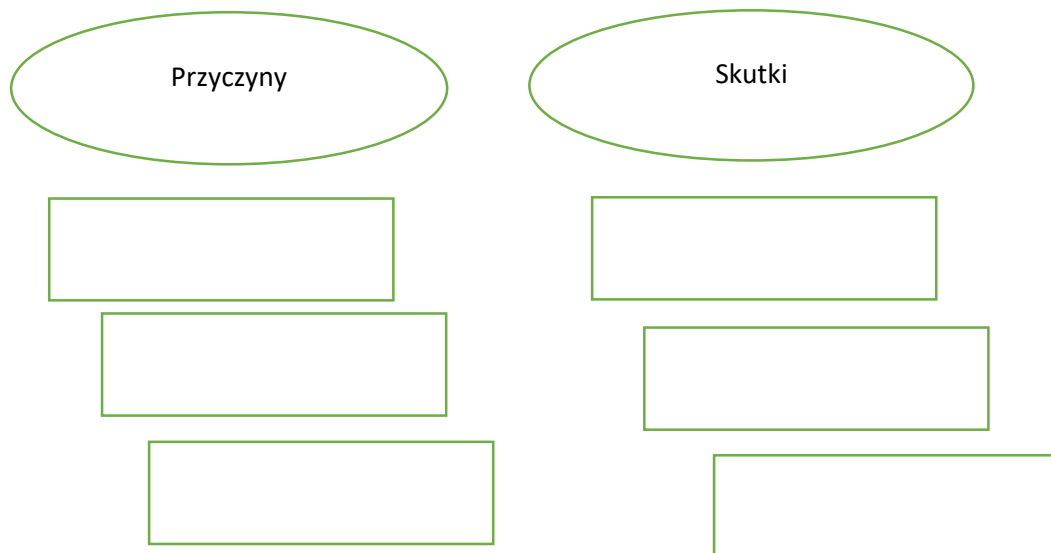

2. Wyjaśnij, dlaczego autor listu sam siebie określa „bandytą” korzystając z cudzy słowa?

--

3. Podkreśl fragment tekstu świadczący o terrorze władzy wobec ludności cywilnej, aby zniechęcić do pomocy partyzantom.

Zadanie 8

Wymień po trzy najważniejsze przyczyny i skutki działalności propagandy komunistycznej wobec podziemia niepodległościowego.

Zadanie 9

Zapoznaj się z poniższym plakatem propagandowym i wykonaj polecenia.

Plakat *Olbrzym i zapłuty karzeł reakcji*, Włodzimierz Zakrzewski, 1945 r., *Muzeum Plakatu w Wilanowie, Oddział MNW*.

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/materialy-edukacyjne/teki-edukacyjn/80415,Polskie-podziemie-niepodleglosciowe-1944-1956quot.html>

1. Wskaż trzy elementy graficzne świadczące o propagandowej treści plakatu.

--	--	--

2. Wyjaśnij, dlaczego próbowano za pośrednictwem formy wizualnej prowadzić walkę z podziemiem niepodległościowym. Odwołaj się do dwóch argumentów.

Argument 1	
Argument 2	

Zadanie 10

Korzystając z dostępnych materiałów uporządkuj chronologicznie najważniejsze wydarzenia związane z powojennym podziemiem niepodległościowym. W tym celu wpisz kolejne cyfry we właściwe miejsca.

Wydarzenie	Kolejność
Wybory do Sejmu Ustawodawczego zwane „cudem nad urną”.	
Śmieć Józefa Franczaka „Lalka” ostatniego ukrywającego się partyzanta.	
Powstanie Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” .	
Wykonanie wyroku na ppłk. Łukaszu Cieplińskim, ps. „Pług”.	
Obława „Grupy Operacyjnej W” na oddział E. Taraszkiewicza „Żelaznego”.	
Proces 16 przywódców podziemia niepodległościowego w Moskwie.	
Ogłoszenie przez władze amnestii po wyborze B. Bieruta na prezydenta.	